

KOMUNIKAT PRASOWY nr 48/25

Luksemburg, 10 kwietnia 2025

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-136/24 P | Hamoudi/Frontex

Skarga o odszkodowanie przeciwko Frontexowi: Rzecznik generalny Rimvydas Norkus zbadał rozkład ciężaru dowodu w odniesieniu do istnienia szkody w sprawach dotyczących wydalenia zbiorowego

Obywatel Syrii podniósł, że w dniach 28 i 29 kwietnia 2020 r. padł ofiarą wydalenia zbiorowego. Twierdził on, że w dniu 28 kwietnia 2020 r. on sam oraz 22 inne osoby przybyli na wyspę Samos (Grecja) w celu ubiegania się o azyl oraz że tego samego dnia funkcjonariusze miejscowej policji skonfiskowali telefony członków grupy i przewieźli ich na plażę, z której zostali odesłani z powrotem na morze. Następnego dnia turecki statek straży przybrzeżnej zabrał owego obywatela Syrii na terytorium Turcji i zawrócił go na terytorium Turcji. Jego zdaniem, podczas pobytu na morzu, prywatny samolot obserwacyjny obsługiwany przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) wielokrotnie przelatywał nad miejscem zdarzenia.

W ramach skargi do Sądu Unii Europejskiej ów obywatel syryjski wniósł o zasądzenie od Frontexu na jego rzecz łącznej kwoty 500 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej miał doznać w wyniku wydalenia zbiorowego.

Sąd¹, po dokonaniu oceny dowodów przedstawionych przez owego obywatela syryjskiego, oddalił skargę jako prawnie oczywiście bezzasadną, ponieważ ten ostatni nie wykazał rzeczywistego charakteru szkody, którą, jak twierdził, poniósł. Ów obywatel Syrii wniósł odwołanie od tego postanowienia do Trybunału Sprawiedliwości.

Rzecznik generalny Rimvydas Norkus zbadał rozkład ciężaru dowodu w odniesieniu do istnienia szkody w sprawach dotyczących wydalenia zbiorowego.

Rzecznik generalny zauważył, że o ile na poziomie Unii nie istnieją przepisy dotyczące pojęcia dowodu, o tyle sąd Unii ustanowił zasadę swobodnej oceny dowodów lub swobodę środków dowodowych.

Po zbadaniu orzecznictwa Trybunału i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) rzecznik generalny uznał, że istnieje wspólny wątek dotyczący odwrócenia ciężaru dowodu, którego osnową są współistniejące obok siebie następujące warunki:

1. Strona skarżąca musi najpierw przedstawić dowód *prima facie* na poparcie swojej skargi. Jeżeli przebieg zdarzeń jest niespójny lub jeżeli strona skarżąca jest niewiarygodna, nie wywiązuje się z tego obowiązku, a jego skargę należy oddalić. Kwestia odwrócenia ciężaru dowodu pojawia się zatem tylko wtedy, gdy strona skarżąca z powodzeniem przedstawiła dowód *prima facie*.
2. Aby ciężar dowodu został przeniesiony, musi istnieć jasna lub strukturalna nierównowaga w dostępie do dowodów, ponieważ strona skarżąca napotyka znaczne trudności w przedstawieniu dowodów, a strona pozwana znajduje się w bardziej „uprzywilejowanej” sytuacji, aby odeprzeć twierdzenia.
3. Nieprzeniesienie ciężaru dowodu w przypadku wykazania przez stronę skarżącą *fumus boni iuris* wyzwałoby ją z przysługujących jej praw chronionych prawem Unii i, w szczególności prawo do skutecznego środka

prawnego i dostępu do bezstronnego sądu zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, przy czym w wyniku tego przeniesienia prawa strony pozwanej nie zostałyby podważone.

4. W przepisach Unii w dziedzinie przeciwdziałania dyskryminacji oraz w orzeczeniach ETPC dotyczących wydaleń zbiorowych i zawracania na granicy, które wydano w sprawach wytoczonych przeciwko umawiającym się państwom, istnieje domniemanie, że strona skarżąca znajduje się w niekorzystnej sytuacji, w zakresie przeprowadzania dowodów. Gdy strona skarżąca przedstawia dowód *prima facie* na poparcie swoich zarzutów, ciężar dowodu w zakresie ich podważenia automatycznie przechodzi na stronę pozwaną.
5. Domniemanie to nie ma jednak zastosowania do podmiotów innych niż organy państwa członkowskiego, takich jak Frontex, ponieważ ich ograniczone uprawnienia sprawiają, że ich „uprzywilejowana sytuacja” w zakresie dowodów jest mniej jasna.

Rzecznik generalny R. Norkus zaproponował zatem dwie możliwości rozpatrzenia przez Trybunał sprawy: powinien on albo oddalić odwołanie, jeżeli dysponuje wystarczającymi okolicznościami faktycznymi, aby wykazać, że obywatel syryjski nie przedstawił dowodów *prima facie* na wystąpienie szkody, albo uchylić postanowienie Sądu i skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd w celu rozstrzygnięcia, czy warunki przeniesienia ciężaru dowodu mają zastosowanie.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odwołanie od wyroku lub postanowienia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału. Co do zasady, odwołanie nie ma skutku zawieszającego. Jeżeli jest ono dopuszczalne i zasadne, Trybunał uchyli orzeczenie Sądu. Jeśli stan postępowania na to pozwala, Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie; w przeciwnym razie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd, który jest związany orzeczeniem Trybunału wydanym w ramach odwołania.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

¹ Postanowienie z dnia 13 grudnia 2023, *Hamoudi/Frontex*, [T-136/22](#) (zobacz także komunikat prasowy nr [188/23](#)).